

Notat

Dato: 29.01.2015
Arkivsak: 2014/20043-2
Saksbehandlar: jorgjor

Til: Fylkesutvalet

Frå: Fylkesrådmannen

Framtidig organisering av etablerarrettleggstenesten i førstelina i Hordaland

BAKGRUNN FOR SAKA OG SITUASJONEN I DAG

Visjonen «Saman om verdiskaping i ein av Europas innovative regionar!» er forankra i Regional næringsplan for Hordaland 2013 – 2017.

I planperioden 2013 -2017 satsar fylket på tre hovudstrategiar

- Meir entreprenørskap og innovasjon
- Fleire med meir relevant kompetanse
- Ein velfungerande bergensregion og attraktive regionale senter

Med dette bakteppet ønskjer ein fleire gode gründerar. Regional næringsplan seier «Den eksisterande satsinga på entreprenørskap skal halde fram på to frontar. Dels skal ein få fleire til å starte eiga verksemd og hjelpe desse med rettleiings- og kompetansenester slik at flest mogleg lukkast. Dels skal ein få fram dei som har potensial til å bli vekstverksemdar med internasjonal suksess.»

I september 2014 inviterte næringsssjefen i fylkeskommunen til eit dialogmøte med politisk og administrativ leiing i kommunane i Hordaland. 27 kommunar deltok. Målet med dialogmøtet var å informere om nye ordningar og om næringsseksjonen sitt arbeid, og å høyre kommunane sine syn og meiningar om fylkeskommunen sine bidrag og engasjement. Etablerarrettleggstenesten i fyrste lina sto på saklista, og kommunane meldte ei trong for å koordinere og styrke denne. Næringsssjefen tek dette oppdraget vidare og ynskjer å gjere det i eit samarbeid med partnerskapen Innovasjon Norge (IN) og Fylkesmannen sin landbruksavdeling (FMLA). Begge er sentrale aktørar innafor dette området, og gjennom samarbeidsavtalane partnerskapen har med kommunane i Hordaland har ein lagt eit godt grunnlag for vidareutvikling av kommunane og det regionale nivået sine engasjement for næringsutvikling og entreprenørskap. Det er naturleg å bygge på dei gode intensjonane som ligg i samarbeidsavtalane i det vidare arbeidet. Samarbeidsavtalane mellom den regionale partnerskapen og kommunane skisserer dei fire partane sitt ansvar knytt til entreprenørskap. Samarbeidsavtalane følgjer meldinga. 30 av 33 kommunar har inngått avtal med partnerskapen.

Hordaland har lenge hatt særleg fokus på entreprenørskap, og sidan 2008 har partnerskapen, Innovasjon Norge, Fylkesmannen si landbruksavdeling og Hordaland fylkeskommune hatt eit forpliktande samarbeid om å styrkje næringsutviklinga i kommunane. «Kommuneprosjektet» har vore ei viktig del av ei heilskapleg satsing i fylket.

«Kommuneprosjektet» har hatt som mål å styrkje kommunen som lokal næringsutviklar ved å heve kompetansen innan entreprenørskap og mobilisering, gjennomføring av kurs og å skape nettverk gjennom samlingar. Eit døme er den årlege entreprenørskapskonferansen.

Kommuneprosjektet har hatt ei rekkje aktivitetar, mellom anna kompetansehevande studium innan etablerarrettleiing, og nettverk for etablerarrettleiarar. I tillegg har det vore gjennomført regionale dialogmøte med kommunane og regionråda, tiltak har blitt samordna, og det har blitt publisert informasjon og nyhendesaker på nettstaden Kom-an.no.

Som ein del av Kommuneprosjektet var det òg ein periode organiserte nettverk av etablerarrettleiarar i regionane Sunnhordland, Hardanger og Nordhordland. Desse «teama», som dei kalla seg, var sjølvgåande og hadde god kompetanse. Dei var laust knytt til regionråda og fekk nokre små midlar til utvikling derifrå. Desse teama var ei solid utviklingskraft, men fall litt saman når dei mista dei økonomiske midlane for 2-3 år sida.

Kommuneprosjektet har vore ein del av LUK-programmet (Lokal samfunnsutvikling i kommunane) i fylket. Programmet vart avslutta i 2014 og no vert det gjort eit arbeid for legge dei tiltaka som har gitt resultat inn i organisasjonane si vidare drift.

PwC har på oppdrag frå Business Region Bergen (BRB) utarbeidd rapporten «Behovsvurdering av etablerersenteret». Dei konkluderar mellom anna med at mykje tydar på at det er grunn til å styrkje førstelinetenesta, som tek imot/behandlar den fyrste kontakten med gründerar og entreprenørar.

Kva er førstelineteneste og kva er andrelineteneste?

I forarbeidet til denne meldinga har fylkesrådmannen erfart at ulike aktørar legg ulikt innhald i desse omgrepa, og det er forskjellige meiningar om kva som skal vere førstelina sitt ansvar og oppgåver. Skal dei vere reine henvisarar eller skal dei kunne tilby noko meir i tillegg, som til dømes kursverksemd? Kva er rett kompetanse for førstelinetenesta?

Det er difor viktig å kunne konkludere med ein «definisjon» på kva tilbod som skal liggja til førstelina og andrelinena. Det har blitt uttrykt frå fleire hald at det er ønskjeleg at HFK – som regional utviklingsaktør – kan definera kva som skal liggje til desse to nivåa.

Ein slik gjennomgang av kva oppgåver som skal liggje til dei ulike nivåa er òg naudsynt med omsyn til kva tilrådingar vi gjer om tiltak for å styrkje førstelinetilbodet.

Etter å ha høyrte utsegn frå kommunane og deler av etablerarrettleiartenesta, tek vi utgangspunkt i at førstelinetenesten skal ligge i kommunane, og at mange kommunar vil nytte den kompetansen dei allereie har i sine mottak eller servicetorg, og bygge vidare på den.

Eit førstelinetilbod representerer eit av fleire element i starten på ein nyskappingsprosess, og terskelen for kva som er å vente av ei førstelineteneste kan tilpassast deretter. Fleire av innspela peiker i retning av at vi må legge eit løp som er overkommeleg for kommunane å handtere. Ressurssituasjonen i kommunane er knapp, og vi ser i dag at den kommersielle marknaden og regionale aktørar fyllar behovet knytt til meir spissa etablerarrettleiing.

Vi konkluderer med at ein etablerarrettleiar i førstelina:

- Må kunne orientere om ulike private, kommunale og statlege tenestetilbod til gründerar og entreprenørar.
- Må ha tilvisingskompetanse. Dei må kunne vise til rett verkemiddelapparat – rett instans, kontaktperson eller kurs.

Kursverksemd, finansieringsplanlegging, hjelp til produkt- eller forretningsutvikling, er tilbod som vi meiner ligg til andrelinna.

Status i dag for etablererrettleiartenesta i Hordaland

Det er mange aktørar innafor etablererrettleiartenesta, både offentlege og private, private med offentlege tilskot, kommunale og regionale.

Kommunane i Hordaland har organisert arbeidet med etablererrettleiing og næringsarbeidet på ulikt vis. Kommunane gjer, i varierende grad, noko sjølv, i tillegg til at dei fleste kommunane er med i ulike samarbeidskonstellasjonar som arbeidar på vegne av fleire kommunar.

Det å drive med etablererrettleiing ligg til kommunane si rolle som samfunnsutviklar. Det er ikkje ei lovpålagt oppgåve å legge til rette for etablerarhjelp. www.kom-an.no er kommunane sin nettstad for etablererrettleiing i Hordaland. Nettsida fungerer slik at brukarane vel den kommunen som er aktuell. Kvar kommune har lagt ut bilete og kontaktdata for ein eller to personar som kan bistå. Kom-an-kontaktane (rettleiarane) er kommunane si førsteline for nærings- og samfunnsutvikling. Dei er ulikt representert, nokon med egne tilsette, medan andre let seg representere av eit lokalt næringssselskap, regionråda eller etablerarsenteret ved BRB. Nokon kom-an-kontaktar har fått fagleg påfyll tilpassa denne rolla, og nyttar nettstaden Kom-an.no og andre verktøy aktivt i sitt virke. Om ein sitt langt frå kommuneadministrasjonen, kan ein miste det lokale aspektet og lokalkunnskapen som kan vere viktig i første fase.

Kommunane i Hordaland gir altså, i varierende grad, og med varierende kvalitet, eit tilbod om førstelinestøtte i eigen administrasjon.

Her følgjer ein oversikt over nokre av dei viktigaste aktørane innan dette feltet:

Business Region Bergen

BRB ble etablert i 2007, og har som føremål å fremja regional næringsutvikling. Hordaland fylkeskommune eig BRB i lag med 21 eierkommunar. BRB driv mellom anna med etablerarteneste: «Selskapets formål er å drive regional næringsutvikling, etablerertjenester, profilering og markedsføring og andre tjenester som naturleg faller sammen med dette, herunder å ha et aktivt forhold til regionens nettverksorganisasjoner innen utvalgte næringssegmenter»

Kom-an.no

Nettstaden Kom-an.no vart lansert i 2010. Kom-an.no er eit samarbeid mellom HFK, FMLA og IN (partnarskapen). Nettstaden inneheld i dag oversikt over kurs til gründerar, samfunnsentreprenørar og kommunar, relevante konferansar, døme på vellukka entreprenørskapsprosjekt og oversyn over andre aktørar i verkemiddelapparatet. I tillegg er nettstaden «ei dør inn» til hjelp for gründerar og entreprenørar som vil ta ideen sin vidare. Nettsida tek mål av seg til å vere ein ressurs for nyskaparar og etablererrettleiarar.

Nettstaden Kom-an.no har stort potensial for å bli meir brukt og for å bli eit synleg varemerke for entreprenørskap og for gründerar i Hordaland.

Regionråda

Regionråd er interkommunale samarbeidsorgan som arbeider bredt tematisk. Regionråda får midlar frå Hordaland fylkeskommune for stimulere til næringsutvikling gjennom regionale næringsfond. Dei har alle

stort fokus på næringsutvikling. Forvaltning av regionale næringsfond står sentralt i regionråda sitt arbeid med å fremja næringsretta utviklingsarbeid på vegne av fylkeskommunen. I tillegg har regionråda kompetanse innafor etablerarretteiing, og dei fleste av desse tilbyr retteiing og kursverksemd i tilknytning til dette.

I Hordaland har vi fire regionråd:

- Samarbeidsrådet for Sunnhordland (Austevoll, Bømlo, Etne, Fitjar, Kvinnherad, Stord, Sveio, Tysnes).
- Hardangerrådet (Eidfjord, Granvin, Jondal, Kvam, Odda, Ullensvang, Ulvik)
- Regionrådet Vest (Askøy, Fjell, Sund, Øygarden)
- Regionrådet Nordhordaland (Austrheim, Fedje, Gulen, Lindås, Masfjorden, Meland, Modalen, Osterøy, Radøy)

Bergen, Fusa, Os, Samnanger, Vaksdal og Voss er ikkje med i regionråd, men har samarbeid om næringsutvikling mellom anna med BRB, næringssselskap eller kommunane i mellom.

Innovasjon Norge

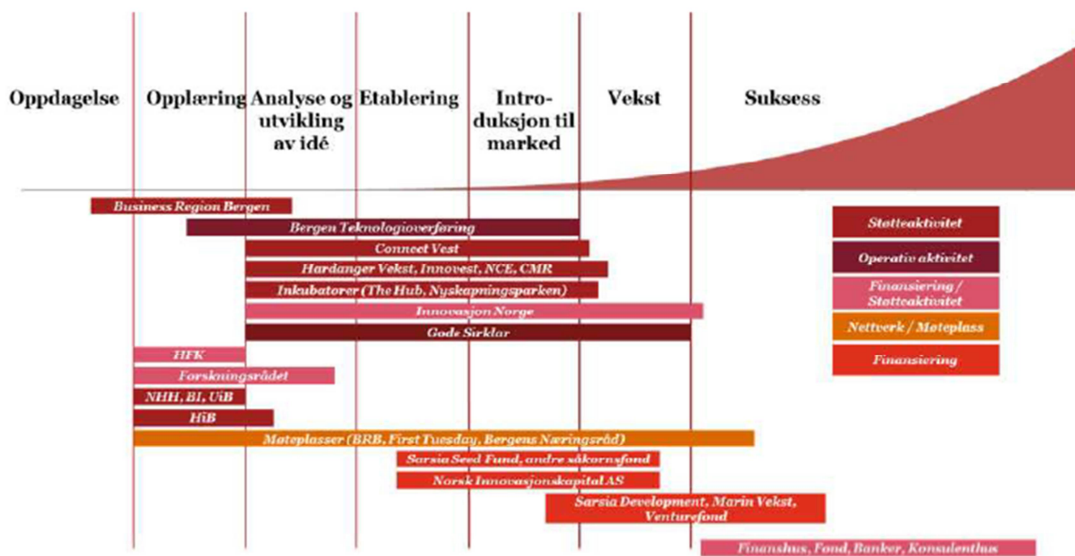
Innovasjon Norge er den mest kjente aktøren på landsbasis innan etablering, og utgjer ei tydeleg merkevare. Dei yter etablerartilskot og bedrifts- og prosjektfinansiering. Då Innovasjon Norge tilbyr «spissa hjelp» i form av kursverksemd, mentortjeneste, råd om finansiering, produktutvikling, internasjonal satsing og design, opererer dei på andrelinenivå. Samstundes tilbyr Innovasjon Norge «Gründertelefonen», som skal vere hjelp i ei tidleg fase og som kan karakteriserast som ei førstelineteneste.

Andre aktørar

Det finnst fleire andre aktørar i dette landskapet, men det er for omfattande å gå inn på alle. Mellom anna har vi «Gode sirklar» som er eit felles kompetanse- og utviklingsselskap for Fjell, Sund og Øygarden. Vi har mange inkubatorar, næringshagar og næringssselskap som alle driv med næringsutvikling og etablerarretteiing med ulik innfallsvinkel. Fleire av desse opererer som medlemsbedrifter og har både private og offentlege eigarar.

Eit utydeleg landskap?

I følgje PwC-rapporten, «Business Region Bergen, Behovsvurdering av etablerersenteret» ivaretek BRB, i dag ei «1 1/2 –linjeteneste», då funksjonen i tillegg til rådgjeving, i stor grad er knytt til gjennomføring av etablerarkurs og anna opplæring.

Figuren er basert på PwCs vurderinger, og innspill fra Connect Vest og BTO.

Figur 1 Kjelde: Business Region Bergen, Behovsvurdering av etablerarsenteret, PwC-rapport 26.2.2014 (side 12)

PwC meiner det i dag er eit for svakt førstelinetilbod, mens det derimot er ein rekkje aktørar på marknaden mot høgre i modellen ovanfor. PwC har ikkje lagt inn dei kommunane som har førstelineteneste lokat, eller tilbodet på Kom-an.no i sin modell. Det ville gitt modellen betre balanse. Likevel må vi gje rapporten rett i at førstelina treng synlegheit, styrking og samordning av omsyn til brukarane: gründerar og entreprenørar. Ei kan spørje seg om ressursutnyttinga er ideell slik landskapet ligg føre no, med eit svakt førstelinetilbod og ein rekkje aktørar på andrelinja. PwC skriv at dei vil «anbefale Hordaland fylkeskommune og Bergen kommune å vurdere det totale tilbudet som vist i PwCs modeller og i større grad tydeliggjøre sin strategi og satsing samt roller og funksjoner i porteføljen av tilbud som gis både gjennom støtte og eierskap» (PwC, 2014:14).

PwC meiner det vil være utfordrande for BRB å ivareta ei rein førstelineteneste for mange kommunar, da ein førstelineteneste må ha god lokalkunnskap og kunnskap om den aktuelle kommunen sine tenester.

På veg mot ei ny satsing på etablerarretteleiarntenesta i Hordaland

Det er mykje som kan tyde på at landskapet for etablerarretteleiarntenestar er uoversiktleg sett med brukarauge. Og det er sistnemte er det perspektivet vi må ha: Kva treng gründerane? Korleis skapa ein enda sterkare kultur for nyskaping og entreprenørskap i Hordaland?

I forarbeidet for å kartleggje no-situasjonen har vi identifisert nokre særtrekk som vi må ta med oss i det vidare arbeidet:

- Førstelina er lite synleg for brukarane, dvs. gründerar og entreprenørar
- Fleire miljø peikar på trong for ei betre koordinert og synleg teneste.
- Kom-an.no har potensiale for vidare utvikling og til å bli eit varemerke for innovasjon og entreprenørskap i Hordaland.
- Nettverka (teama) er sakna og bør reetablerast.
- Fleire kommunar har eit mottak/servicetorg med rettleiarkompetanse, men nivået er varierende.
- I Hordaland vert det gitt eit mangfaldig tilbod når det gjeld rådgjeving og etablerarhjelp, dei tilboda som vi har definert som andrelinja i denne saken.

Kva kan vi lære av grannane?

Opplysningane om dei to fylka Rogaland og Møre og Romsdal er henta frå PwC-rapporten.

Rogaland

Skape.no er etablert i partnerskap mellom statlige mynde (Innovasjon Norge, Fylkesmannen i Rogaland og NAV), Rogaland fylkeskommune og kommunane. Nettstaden Skape.no gir enkelt og brukarvenleg eit oversyn over ulike tilbod i Rogaland, samtidig som dei syner til annan nyttig informasjon som har relevans for etablerarar. Kurstilbod og informasjon om etablerarretteleiing og rådgjeving finst på www.skape.no. Skape.no arrangerer tema- og etablerarkurs, som er meint å dekke samtlege kommunar i Rogaland. Det er eksterne aktørar som held kursa, men under Skape.no sitt merkenavn. Tjenesta vert skaffa gjennom Rogaland fylkeskommune.

Styrande dokument er i hovudsak Strategisk Handlingsplan. Denne vert revidert årlig av ei bredt samansett styringsgruppe. Handlingsplan varer til 2015. Skape.no rapporterer til styringsgruppa samt fylkeskommunen. Det er fylkeskommunen som har det juridiske og økonomiske ansvaret. Daglig leiar, og einaste årsverk i Skape.no, er tilsett i fylkeskommunen.

Ansvaret for førstelinetenesta i Rogaland er delt mellom fleire aktørar. Skape.no har ansvaret for mange av kommunane i Stavangerregionen, mens resten av fylket er delt mellom Jæren Produktutvikling, Næringsssjefen i Dalane, Haugaland Vekst, Rogaland Ressurscenter samt næringsavdelingar i nokre mindre kommunar. Det er mange aktørar med ulike målgrupper og fagområder, noe som ofte fører til endringar i den formelle organiseringa av førstelinetenesta. Skape.no ønskjer no å ta over ansvaret for kommunane som næringsssjefen i Dalane hadde ansvaret for.

Alle kommunane i Rogaland betaler 1 krone per innbyggjar. Kommunar som har Skape.no som førstelineteneste betaler ytterligare 3 kroner per innbyggjar. Fylkesmannen bidreg med 4 landbrukskonsulentar som kan nyttas vederlagsfritt etter behov. Innovasjon Norge og fylkeskommunen bidrar med midlar til drift.

Møre og Romsdal

hoppid.no er Møre og Romsdal si satsing på entreprenørskap. Det er ein partnerskapsmodell, som består av fylkeskommunen, Innovasjon Noreg, Fylkesmannen og kommunane.

Satsinga er integrert i Handlingsprogram for Verdiskaping 2013, som er ein av fire satsingsområder i Fylkesplanen 2013 – 2016. Fylkeskommunen har det juridiske og økonomiske ansvaret og tiltaket har ei styringsgruppe som består av deltakarar frå partnerane i arbeidet. Fylkesmannen og Innovasjon Noreg bidreg med kompetanse og ressursar til fyrstelinetenesta, samt auka fokus på andrelinetenesta. 1,5 årsverk er satt av til å jobbe med hoppid.no i fylkeskommunen. Det er til saman 28 hoppid.no-kontor i fylket og dei dekker 33 av 36 kommunar. Nokre kontor dekker fleire kommunar, men dei fleste er sjølvstendige kommunekontor. Kommunane bidreg med lokal nærleik og kompetanse, samt drift og/eller overordna ansvar for lokale hoppid.no-kontor.

Møre og Romsdal har ei bærekraftig satsing på entreprenørskap, som er breitt forankra politisk og administrativt i alle forvaltningsnivå. Dei har ein proaktiv, kompetent og handlekraftig førstelineteneste, som samarbeider og utfyllar andrelinetenesta på ein god måte.

Partnerane har formalisert satsinga på entreprenørskap i ein partnerskapsmodell. Avtaleverk og infrastruktur er dynamisk med moglegheit for raske endringar om naudsynt. Effektiv kommunikasjon og godt samarbeid mellom første- og andrelinetenesta er eit gode for gründarane.

For å nå målet om fleire og betre etableringar har partnerskapen i Møre og Romsdal gjennom hoppid.no satt i verk fem delprosjekt:

1. Etablerarteneste: Etableraropplæring (kursverksemd) og etablerarretteleiing (fyrstelineteneste i kraft av hoppid.no-kontor ute i kommunane).

2. Entreprenørskap i utdanning (forankring av entreprenørskap som strategi for opplæring frå grunnskule til høgskule).
3. Topp/vekst etablerarar (følge opp etablerarar med internasjonalt potensiale med tiltak, slik at desse blir i stand til å lukkas på ein internasjonal marknad)
4. Knoppskyting (utnytte kompetansen i det etablerte næringsliv til nyskaping og auka innovasjon).
5. Bygdemobilisering (sette i gang og følge opp positive utviklingsprosessar i bygdene).

Gjennom hoppid.no-kontora ute i kommunane, kan gründaren får rettleiing i spørsmål knytt til etablering av eigen bedrift. Kvart kontor får blant anna ei tildeling på kr 100 000 i avklaringspengar frå fylkeskommunen, med ei avgrensing på inntil kr 20 000 per forretningsidé. Andrelinetenesta ser god effekt av avklaringspengane, da gründaren har fått avklart ein del grunnleggjande problemstillingar før det etablerast kontakt med til dømes Innovasjon Noreg.

I tillegg til rettleiing arrangerer dei etablerarkurs og andre relevante kurs. Det er eksterne aktørar som held kurs, men under hoppid.no sitt merkenamn. Fylkeskommunen skaffar kurshaldarar, mens hoppid.no-kontora er ansvarleg for påmelding og arrangement. Kursa dekkjer gjerne fleire kommunar eller ein heil region, avhengig av aktualitet og etterspurnad.

Hoppid.no har ein uttalt og tydeleg merkevarestrategi. Alle kontora skal ha same type skilt, logo og materiell. For å sikre rettleiing av same kvalitet og god forankring, må alle hoppid.no-ansvarlege sertifiserast. Oxford Research gjennomførde i 2011 ei evaluering av hoppid.no. Evalueringa seier at kjennskapen til hoppid.no er relativt god og dei aller flest knyter hoppid.no med noko positivt. Lokale media vart oppgitt til å vere den viktigaste kanalen for å gjere programmet kjend. Hoppid.no blei fyrst og fremst forbunden med førstelinetenesta i form av rådgeving og etablerarrettleiing. Respondentane meinte og at hoppid.no representerer vel anvendte offentlege midlar, lav terskel og lett tilgjengelegheit.

ERFARINGAR OG INNSPEL FRÅ AKTØRANE

Etter dialogmøtet i september inviterte nærings sjefen dei ulike aktørane til å kome med innspel til sakshandsaminga. Sakshandsamarane la opp til ein dialogbasert utviklingsmodell for å skape størst muleg eigarskap til løysinga som blir valt. Innspela frå aktørane gav viktige moment som preger forslaget til løysing.

Dialogmøte med kommunane

Vi spurte kommunane om det er ønskjeleg at fylkeskommunen engasjerer seg i ei samordna satsing på fyrstelina for etablerarrettleiing i kommunane, og kva dei meiner vi må leggje vekt på i dette arbeidet.

- HFK må definera kva fyrstelina er, og kva ei fyrstelineteneste inneber.
- Kompetansen må liggja lokalt
- HFK kan bidra med synleggjering og kompetanse.
- Skape møteplassar for fagleg påfyll og moglegheit for å knyta nettverk.
- HFK må ta omsyn til at ikkje alle kommunar er like

Kommunane legg vekt på at lokalkunnskap er viktig og på kommunane sin mulegheit for lokale løysingar. Vidare må rolleavklaring og oppgåvefordeling for dei ulike aktørane vere tydeleg. Dei er òg klare på at strukturert kompetanseoppbygging, nettverk, og det å vere synleg er viktig.

Innspel frå entreprenørskapskonferansen

På entreprenørskapskonferansen ble det gjennomført ei undersøking kor deltakarane fekk høve til å gje innspel til arrangøren (den regionale partnarskapen). Det er ønskjeleg at vi bidreg med kompetanse knytt til etablerarrettleiing, ulike verkemiddelordningar, nettverksarenaer og møteplassar.

Besøk hos Fjell kommune

Fjell kommune har ry på seg for å vera ein kommune med ei kompetent og velfungerande etablerarteneste i førstelina.

Førstelina for etablerartenester er lokalisert på servicetorget i kommunen, og dei har høgt fokus på å fremje ein «velkomst- og støttekultur» i administrasjonen samla sett.

Fjell kommune sine innspel var praktiske og nyttige:

- Høgskulekurset i etablerarretteleing var veldig viktig.
- Det var ønskje om at fylkeskommunen kunne bidra til kommunane med kompetanseutvikling og å leggje til rette for nettverksarenaer for etablerarar.
- Dei meinte òg at fylkeskommunen kunne arrangera til dømes frokostmøte, senda ut nyheitsbrev, leggja til rette for hospiteringsordningar osv.
- Det ble òg fremja ønskje om at vi kunne bidra med små stimuleringsmidlar som kommunane kan forvalta.

Besøk hos etablerarsenteret Business Region Bergen (BRB)

Dei to tilsette på etablerarsenteret ga gode innspel:

- Landskapet for etablerarretteleing i Hordaland er noko utydeleg, det er naudsynt med ei opprydding.
- Førstelinetenesta bør fungera som «generalister», som ikkje treng å vite alt så grundig.
- Ei rekkje av dei spørsmåla som ein nyskapar har i første fase har gjerne noko med kommuneorganisasjonen å gjera (til dømes plan- og byggesak, spørsmål om skatt osv.).
- Potensial for (vidare) utvikling av nettsider: På heimesidene til kommunane så finner ein ikkje mykje som har med etablering å gjera, eventuelt så er det ein rekkje trykk før ein kjem dit. Kanskje det kan vere ein «kort veg» mellom kommunane sine heimesider og Kom-an.no?
- Studiepoenggejvande høgskulekurs kan vere eit supplement for dei som vil spissa seg, og kan arrangerast med nokre års mellomrom.
- BRB var svært klare på at ei styrking av kommunanes kompetanse ikkje berre ville kome brukarane til gode, men òg andrelina. Då kan dei nemleg få reindyrka rolla si som andrelineteneste.
- Etablerarretteleartenesta treng ein felles overbygging og kommunikasjonskanal, og Kom-an.no kan utviklast til å fylla denne funksjonen.

Møte med regionrådsleiarane

Regionrådsleiarane stilte seg positive til arbeidet som er i gang. Dei mest sentrale innspela lyd slik:

- Det er viktig å vere edruelege med omsyn til kva det er venta av kompetanse i førstelina. La det vera ei overkommeleg oppgåve.
- Det trengs ei opprydding i etablerarretteleingslandskapet.
- Førstelinetilbodet bør leggjast til den kommunale organisasjonen.
- Det kan vere lurt å leggja oppgåva til kommunetorga. Det vil sikre stabilitet, og her er det gjerne tilsett stabile folk.
- Kommunane er svært ulike, og fylkeskommunen må leggja opp til at kommunane sjølve får medverknad.
- Mange kommunar har outsourcet arbeidet med etablerarretteleing til andre aktørar. Mange av desse aktørane blir kalla for førsteline-tilbod, men er i realiteten andreline-tilbod.

Samtale med Bergen kommune v/nærings sjef

Bergen kommune vart kåra til e-kommune 2014 blant storkommunane i Noreg. Dei har kome langt i å digitalisere tenestene til innbyggjarene sine. Kommunen har lagt deira førsteline til Etablerarsenteret til BRB. Dei har likevel sett trong for meir kompetanse på Informasjonssenteret på Rådhuset. Bergen har eit stort tilfang av nyskaparar som ønskjer bistand til å kome vidare. I samtale med nærings sjefen i Bergen sa ho seg svært positiv til å bidra til ei styrka førsteline i kommunane.

Saka ble tatt opp med informasjonsdirektøren som er ansvarleg for Informasjonssenteret i rådhuset i Bergen. Ho svarta at dette ville dei delta på. Dei såg det som positivt å bli en del av et større nettverk med felles opplæring. Sjølv om Etablerarsenteret til BRB offisielt er oppført som førstelina for Bergen, handterer

Informasjonssenteret likevel spørsmål knytt til etablerarrettleiing og har sendt tilsette på opplæring om dette temaet.

I praksis har Informasjonssenteret ein førstelinefunksjon slik det er i dag.

Møte med Os kommune

Mens Fjell kommune i stor grad satsar på kompetanse på servicetorget, var Os kommune opptatt av å videreutvikle sine digitale tenester i kombinasjon med kompetansen i Kommunetorget sitt. Os kommune har for tida ute ei spørjeundersøking som ser på korleis tilsette og innbyggjarar er nøgd med den informasjon som kjem frå kommunen. Os kommune viser til BRB sitt etablerarsenter som si førstelineteneste for rettleiing.

Os kommune har ein strategi for ekommuneutvikling som dei har arbeidd etter over fleire år. Målet er å ha ein effektiv administrasjon. Dette har dei oppnådd og dei arbeider fortsatt med kostnadssida av dei administrative tenestene. Os kommune var òg opptatt av kva Kom-an.no vil kunne bety for utviklinga av etablerarrettleiartenesta.

Innspela frå Os var svært nyttige, for dei syner at kommunane står fritt til å prioritere, samstundes som den digitaliseringsprosessen som no går føre seg i mange kommunar óg vil måtte påverke utviklinga av Kom-an.no i stor grad, og måten etablerartenesta organiserast på i det heile.

Møte med partnerskapen Innovasjon Norge og landbruksdirektøren hjå fylkesmannen

Dei viktigaste innspela frå IN var at dei vil støtte arbeidet vidare ut frå den skissa som ligg føre og at dei ser positivt på at vi kan samarbeide om ei styrking av førstelina i kommunane. IN opplever i blant å måtte avvise etablerarar med bakgrunn i det regelverket dei har. Med meir kompetanse i førstelina vil kommunane kunne ta eit større ansvar, og i større grad vere ein samarbeidspartnar for Innovasjon Norge.

Landbrukskontora driver aktiv rettleiing for etablerarar i landbruket og nokon kommunar har lagt ut bilete av landbrukskonsulenten som kontaktperson på Kom-an.no. På spørsmål om vi må ta særlege omsyn til landbrukskontora, meinte landbruksdirektøren at kommunane og landbrukskontora sjølve må bruke nettverk, opplæringstilbod og Kom-an.no på den måten dei finn det nyttig. Det vidare arbeidet vil skje i nært samarbeid med partnerskapen.

FRAMTIDIG ORGANISERING AV FØRSTELINA FOR ETABLERARRETTLEIING

Etablerarrettleiartenesta er ei mangfaldig verksemd med mange offentlege og private aktørar. Det offentlege skal ikkje styre, men gi tilbod om strukturar som gjer etablerarrettleiartenesta meir oversiktleg og gjer det lettare for gründerar og entreprenørarar å finne fram til rett hjelp frå rett instans.

Møre og Romsdal har lukkast med si Hoppid.no-satsing, og det er fleire element ved satsinga som er verd å med seg inn i ei framtidig styrking av førstelina her. I Møre og Romsdal har partnerskapen etablert ein eigen organisasjon med kontor i kommunane. Ambisjonen i Hordaland må vere å nytte dei eksisterande ressursane på ein betre måte og satse på kompetanse og synleggjering gjennom marknadsføring og bredt samarbeid, til dømes med Ungt entreprenørskap og vidaregåande skular. Ansvarsdelinga mellom partnerskapen og kommunane er godt innarbeida og definert i samarbeidsavtala.

Fylkesrådmannen vil no å gå til aktørane med eit konkret forslag til vidareføring og invitere til eit samarbeid om innhaldet i førstelinesatsinga. Ambisjonsnivået har aktørane sagt tydeleg i frå om: Etablerarhjelpa kan ikkje auka i omfang, men i kompetanse, og spesielt generalistkompetansen, kan aukast. Førstelina bør ligge lokalt og kan gjerne lokalisert til servicetorg eller mottaket i kommunane.

Vidare arbeid

Heilt konkret legg ein desse føresetnadane til grunn:

- Det vert etablert ei samarbeidsgruppe med ansvar for gjennomføring med representantar for partnerskapen, kommunane (regionråda), Bergen kommune og BRB

- Førstelina skal liggje lokalt i kommunane
- Det skal lanserast ei «utviklingspakke» for førstelina: «Kom-an-pakken»
- Samarbeidsavtalane mellom partnerskapen og kommunane

Den dialogen som har vore i forkant av det forslaget som ligg føre, gir eit godt grunnlag for gjennomføringa. Ein veit mykje om kva kommunane meiner og kva som er viktig for dei øvrige aktørane i feltet. Fortsatt god forankring hos alle aktørar er sentralt. Om denne satsinga skal lukkast, er bunde av at Kom-an.no blir eit kjent varemerke for entreprenørskap og innovasjon i Hordaland, og for å nå den ambisjonen må alle aktørar bidra med stoff og innspel til utviklinga og dermed auka bruken av nettstaden.

Kom-an-pakken

Det har kome fleire innspel om at det er ønskjeleg at fylkeskommunen/partnerskapen tek større ansvar for kompetanseutvikling og møteplasser/nettverksarenaer. Frå før har vi nettsida Kom-an.no i samarbeid med partnerskapen – www.kom-an.no. Nettsida har potensial til å kunne bli ein mykje besøkt nettstad for nyskaping og entreprenørskap i Hordaland, der kommunane finn fakta og opplæring og gründerane finn kurs, nettverk, gode hjelparar og døme på korleis ein kan lukkast. I dette arbeidet må ein ta omsyn til kommunane si utvikling mot e-kommunar og sjå korleis www.kom-an.no kan bidra positivt til denne utviklinga.

Kom-an.pakken kan ha følgjande innhald:

- Eit rullerande kompetanseprogram der Kom-an-kontaktane kvart halvår får oppdatert kunnskap om korleis entreprenørar og gründerar kan få rett hjelp frå rett instans. Det vil seie at dei lærer å tilvise til andre aktørar og verkemiddelordningar. Eit sentralt tema blir «Korleis skapa ein imøtekommande utviklingskultur», jamfør dialogmøtet med Fjell kommune.
- Tilbod til kommunalt tilsette og andre som er interesserte om studiepoenggjevande kurs i etablerarrettleiing og samfunnsentreprenørskap anna kvart år.
- Revitalisering og vidareutvikling av dei regionale teama for etablerarrettleiarar. Involvere alle Kom-an-kontaktane i desse teama, og leggja til rette for at dei skal bli ei utviklingskraft for nyskaping i regionane.
- Ein av Kom-an-kontaktane er lokalisert til mottaket eller servicetorget i kommunane
- Møteplassar/nettverksarenaer for Kom-an-kontaktane og andre nettverksmedlemmer.
- Vidareutvikling av Kom-an.no til ein slagkraftig nettstad for nyskaping i Hordaland, ein ressurs for nyskaparar og kommunar.
- Meir og betre marknadsføring av Kom-an.no overfor Hordalandssamfunnet, særleg overfor vidaregåande skuler, andre unge brukargrupper, kommunane og andre aktørar innafor dette fagområdet.
- Forslaget til vidareføring er ein invitasjon til aktørane til å vere med vidare i utviklinga av innhaldet Kom-an-pakken: kompetanseutviklinga, organiseringa av nettverka og vidareutviklinga av Kom-an.no

Denne satsinga markerer óg avslutningen på LUK-programmet (Lokal samfunnsutvikling i kommunane). LUKprogrammet vart avslutta i 2014, men det står igjen midlar til marknadsføring av Kom-an.no og utvikling av etablerarnettverk/team i regionane som skal gjennomførast i 2015.

Vedlagte dokumenter:

Samarbeidsavtalen mellom Innovasjon Norge, Fylkesmannen, HFK og kommunane i Hordaland Business Region Bergen – Behovsvurdering av etablerersenteret – utarbeidet av PricewaterhouseCoopers (PwC)